

Sygn. akt VI U 750/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2017 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w P.

z dnia 27 lutego 2017 r., znak: (...)

w sprawie: Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w P.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala, iż Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. nie ma obowiązku zwrotu nienależnie pobranego świadczenia za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 stycznia 2017 r. w kwocie 723,09 (siedemset dwadzieścia trzy 09/100) zł ;

II zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w P. na rzecz Banku (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego.

Sygn. akt VIU 750/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 lutego 2017 roku zaskarżoną w niniejszej sprawie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. uchylił swoją wcześniejszą decyzję wydaną w tym samym dniu a na pod..., i na podstawie artykułu 138a Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, tekst jednolity Dziennik Ustaw z 2016 roku pozycja 887 zobowiązał Bank (...) w B. do zwrotu świadczeń za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 stycznia 2017 roku w kwocie 723 złote 9 groszy przekazanych po zgonie na rachunek bankowy (...) należący do W. S.

[f 00:11:02.678] Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w P. stwierdził, że przekazał do Banku (...) w B. świadczenie za okres od 1 stycznia 2017 roku do 31 stycznia 2017 roku w łącznej kwocie 723 złote 9 groszy z tytułu emerytury przysługującej W. S. przekazanej na rachunek bankowy po zgonie świadczeniobiorcy. W. S. zmarł w dniu (...) roku. Jego prawo do świadczeń ustąpiło z dniem (...) roku. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy powołał się na artykuł 138 ze znacznikiem A Ustawy o emeryturach i rentach zgodnie..., który to przepis nakłada na banki obowiązek zwrotu na rachunek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych pełnych nieuszczerplonych kwot świadczeń przekazanych na rachunek banku za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy przewidziany w artykule 138, a obowiązek zwrotu przez bank zakładowi kwot świadczeń przekazanych na rachunek banku za miesiące przypadające po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy nie obejmuje wpłat na rachunek

wspólny, artykuł 57 w związku z artykułem 55 ustęp 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe Dziennik Ustaw z 2012 roku pozycja 376. Jednakże organ rentowy może wystąpić z pisemnym żądaniem o sporządzenie i przekazanie danych umożliwiających identyfikację współposiadacza rachunku wspólnego, na który zostały przekazane świadczenia za okres po śmierci świadczeniobiorcy artykuł 105 ustęp 2b Ustawy Prawo bankowe. Organ rentowy wskazał również, że pismem z dnia 21 stycznia 2017 roku wezwał Bank (...) do zwrotu świadczenia przekazanego na rachunek bankowy W. S. po jego zgonie. W przypadku, gdy osoba zmarła była współposiadaczem rachunku zakład zobowiązał bank do sporządzenia i przekazania danych umożliwiających identyfikację współposiadacza rachunku bankowego. W odpowiedzi na przedmiotowe wezwanie w dniu 6 lutego 2017 roku, wpływ pisma 10 luty 2017 rok bank poinformował zakład, iż uprawniony do rachunku P. S. pobrał kwotę 723 złote 9 groszy. Jak ustalono w postępowaniu wyjaśniającym pan P. S. nie był współposiadaczem rachunku pana W. S., a jedynie jego pełnomocnikiem. Wobec powyższego organ rentowy orzekł jak w decyzji. Odwołanie od tej decyzji wniósł Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. domagając się jej zmiany w ten sposób, że powód nie jest zobowiązany do zwrotu pozwanemu siedmiuset dwadzieś..., 723 złotych i 9 groszy z tytułu nienależnie wypłaconego świadczenia oraz zasądzenia od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu zaskarżenia strona odwołująca podnosiła, iż bezspornym w sprawie jest, że zmarły W. S. był posiadaczem rachunku bankowego (...)Konto (...) o numerze wskazanym w zaskarżonej decyzji prowadzonego u powoda. Dnia 1 lutego 2017 roku wpłynęło do powoda pismo pozwanego o zwrot świadczenia za miesiąc styczeń 2017 roku w wysokości 723 złotych i 9 groszy z powodu zgonu W. S. oraz ewentualnie o podanie danych umożliwiających identyfikację współposiadacza wyżej wymienio..., wymienionego rachunku bankowego. Odwołujący się bank wskazy..., podnosił, że biorąc pod uwagę, że rachunek ten był rachunkiem indywidualnym a nie wspólnym w odpowiedzi z 3 lutego 2017 roku poinformował pozwanego o osobie P. S., któremu wypłacił dnia 30 stycznia 2017 roku kwotę poniesionych kosztów pogrzebu zmarłego W. S. w wysokości 1.473 złote 27 groszy. Pozostałe środki na wyżej wymienionym rachunku wraz z kosztami przesyłki w wysokości 26 złotych 73 grosze. Na podstawie faktury Przedsiębiorstwa (...) odwołujący podnosił zatem, że spełnił przesłanki, o których mowa w artykule 55 ustęp 3 Prawa bankowego. Zgodnie z tym przepisem bank jest zwolniony od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ustępie 1 punkcie, 2 jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu wypłacającego świadczenie lub uposażenie dokonał z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub części oraz w terminie 30 dni od otrzymania wniosku poinformuje o tym organ, ten organ wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty. Dnia 13 marca 2017 roku wpłynęła do powoda decyzja pozwanego w przedmiocie zwrotu 723 złotych 27 groszy tytułem nienależnie wypłaconego świadczenia emerytalnego, która została uchylona decyzją z dnia 27 lutego 2017 roku zmieniającą podstawę prawną na artykuł 138 wyżej wymienionej Ustawy doręczoną dnia 27 marca. Powód nie zgadzał się z tymi decyzjami. Podnosił, że zgodnie z artykułem 53 Ustę 3 prawa bankowego, który jest przepisem szczególnym wobec Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest zwolniony od wypłaty pozwanemu kwoty 723 złotych i 9 groszy, ponieważ przed otrzymaniem wniosku pozwanego o zwrot przedmiotowego świadczenia powód na podstawie faktury dotyczącej kosztów pogrzebu dokonał wypłaty osobie uprawnionej z artykułu 55 ustęp 1 punkt 1 Prawa bankowego panu P. S. zawiadamiając o tym fakcie pozwanego w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku o zwrot świadczenia. W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie oraz o zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Organ rentowy podtrzymał wszystkie argumenty zawarte w zaskarżonej decyzji, powołał się na treść artykułu 138a Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na artykuł 144 ustęp 1 tej Ustawy i wskazał, że założeniem tych regulacji było wykluczenie sytuacji, w której bank pokrywałby z kwot świadczeń wpływających po śmierci świadczeniobiorcy obciążenia figurujące na rachunku. Organ rentowy uważał za niewątpliwie, że skoro zgon świadczeniobiorcy nastąpił w dniu 8 grudnia 2016 roku świadczenie wypłacone od stycznia 2017 roku było świadczeniem za miesiąc następujący po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć, zatem decyzja organu rentowego jest w pełni uzasadniona. Ponadto organ rentowy podnosił, że nie można uznać, że realizacja stałego zlecenia przelewu stanowi wypłatę na rzecz innej osoby uprawnionej w rozumieniu 55 ustęp 3 Ustawy Prawo bankowe. Jak wskazuje się w odwołaniu z chwilą śmierci posiadacza rachunku wygasają dokonane przez niego dyspozycje środkami zgromadzonymi na rachunku oraz pełnomocnictwa, z wyjątkiem dyspozycji dokonanych w trybie 56 artykułu 56 Prawa bankowego, a więc dyspozycji na wypadek śmierci. W myśl bowiem tego przepisu posiadacz rachunku na warunkach w nim przewidzianych może zlecić pisemnie bankowi dokonanie po swojej śmierci wypłaty z rachunku

wskazany przez siebie osobom małżonkowi, wstępnym, wstępnym lub rodzeństwu określonej kwoty pieniężnej. Wszelkie operacje polegające na wypłatach przez bank środków z rachunku bankowego po śmierci posiadacza tego rachunku zgodnie z dyspozycjami niespełniającymi wymogów artykułu 56 Prawa bankowego, które z chwilą śmierci przestają obowiązywać uznaje się za nieuprawnione. Organ rentowy powoływał przy tym stanowisko orzecznictwa wyrażone w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie w sprawach III AUa 2321/12, III AUa 2265/12, III AUa 2290/13. Zatem zdaniem organu rentowego odwołująca nie spełniła warunków powodującej zwolnienie z obowiązku zwrotu przekazanego przez organ rentowy świadczenia skoro wypłata z rachunku zmarłego nie nastąpiła osobie uprawnionej. Sąd Okręgowy ustalił i rozważył, co następuje: W. S. zmarły (...) roku posiadał rachunek bankowy indywidualny w powodowym Banku (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w B.. W miesiącu styczniu 2017 roku na rachunek ten wpłynęło świadczenie emerytalne tej osoby i znalazło się na tym rachunku bankowym wraz z innymi środkami zgromadzonymi na nim wcześniej, zgromadzonymi na tym rachunku wcześniej. W dniu 10 stycznia 2017 roku do Banku (...) wpłynęło pismo syna W. S. P. S. z dnia 28 grudnia 2016 roku, w którym P. S. zwracał się o wypłatę środków z tytułu kosztów pogrzebu swojego ojca W. S.. Do pisma tego dołączona była faktura z dnia 14 grudnia 2016 roku na kwotę 2.850 złotych wystawiona dla P. S., jako nabywcy przez sprzedawcę P. G. P. O. z M.. Faktura ta obejmowała należności z tytułu ceremonii pogrzebowej wraz z trumną dla zmarłego W. S..

[**K. części** 00:25:25.999] GCZ524591_02

[**Przewodniczący** 00:25:26.348] Oraz transport ciała zmarłego W. S.

[**f** 00:25:31.328] . W dniu 30 stycznia 2017 roku Bank (...) wypłacił kwotę 1.473 złote 27 groszy P. S.

[**f** 00:25:52.618] , która to kwota obejmowała sporne między stronami świadczenie w wysokości 723 złotych i 9 groszy. Pismem z dnia 25 stycznia 2017 roku, które wpłynęło do powodowego banku 1 lutego 2017 roku, Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., powołując się na artykuł sto trzydzieści ós..., 138 z literką a Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zwrócił się, wezwał Bank (...) do zwrotu kwoty 723 złotych 9 groszy, przekazanej na rachunek bankowy W. S. tytułem świadczenia za miesiąc styczeń, wskazując że wobec śmierci ubezpieczonego (...) roku prawo do świadczeń ustalało z dniem 1 stycznia 2017 roku. Jednocześnie w odpowiedzi na to pismo Bank (...) pismem z dnia 3 lutego 2017 roku, które wpłynęło do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziału w P. 10 lutego 2017 roku, a zostało nadane na pocztę 9 lutego 2017 roku, w odpowiedzi na pismo organu rentowego w sprawie zwrotu świadczenia poinformował zakład, iż na podstawie artykułu 55 ustępu 3 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, teks jednolity, Dziennik Ustaw z 2002 roku, numer 72, pozycja 695 z późniejszymi zmianami, bank jest zwolniony od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ustępie pierwszym, w punkcie drugim, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu wypłacającego świadczenie lub uposażenie dokonał z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub w części. W dalszej części tego pisma Bank (...) stwierdził, że w związku z powyższym informuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w P., że nie dokon..., dokonuje zwrotu świadczenia z uwagi na fakt, iż środki znajdujące się na rachunku zostały zwrócone osobie uprawnionej P. S. z tytułu zwrotu kosztów pogrzebu zgodnie z artykułem 55 ustępem 1, punktem 1 Prawo bankowe. Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dowodów z dokumentów zebranych w aktach organu rentowego oraz dołączonych do odwołania i złożonych w dniu dzisiejszym na rozprawie. Spór w niniejszej sprawie dotyczył tego, czy na stronie odwołującej ciąży prawny obowiązek zwrotu nienależnie wypłaconego świadczenia w rozumieniu artykułu 138a Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w związku z artykułem 55 Prawa bankowego. W związku z tym Sąd Okręgowy wskazuje, iż zgodnie z artykułem 55 ustępem 1 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, tekst jednolity, Dziennik Ustaw z 2016 roku, pozycja 1988 ze zmianami, zgodnie z ustępem 1 artykułu 55, w przypadku śmierci posiadacza rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego, rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej, bank jest obowiązany wypłacić z tych rachunków kwotę wydatkowaną na koszty pogrzebu posiadacza rachunku osobie, która przedstawiła rachunki stwierdzające wysokość poniesionych przez nią kosztów w wysokości nieprzekraczającej kosztów urządzenia pogrzebu zgodnie ze zwyczajami przyjętymi w danym środowisku i po drugie - kwotę równą wpłatom na rachunki dokonane przez organ wypłacający świadczenie z ubezpieczenia lub zabezpieczenia społecznego albo uposażenie w stanie spoczynku, które nie przysługiwały za okres po śmierci posiadacza rachunku, wskazaną we wniosku organu wypłacającego to świadczenie lub uposażenie, skierowanym do banku wraz z podaniem numerów rachunków, na które dokonano wpłat. Zgodnie z ustępem 3 artykułu 55, bank jest zwolniony od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ustępie

1, w punkcie 2, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu wypłacającego świadczenie lub uposażenie dokonał z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub w części oraz w terminie 30 dni od otrzymania wniosku poinformuje o tym ten organ wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty. Nadmienić tylko należy, że zgodnie z ustępem 2 artykułu 55, kwota wypłacona zgodnie z ustępem 1, punktem 1, artykułu 55 nie wchodzi do spadku po posiadaczu rachunku. Dokonując zatem oceny stanu faktycznego sprawy i z punktu widzenia powyższego unormowania z artykułu 55, ustęp 1, punkt 1 i ustęp 3, Sąd Okręgowy wskazuje, że w jego ocenie w niniejszej sprawie spełnione zostały przesłanki zwalniające powodowy bank od obowiązku wypłaty nienależnie pobrane..., od wypłaty świadczenia pobranego przez P. S. z tytułu kosztów pogrzebu jego ojca W. S.. W zasadzie zaskarżona decyzja, a także stanowisko organu rentowego prezentowane w odpowiedzi na odwołanie rozmią się z ustalonym stanem faktycznym i nie zawiera argumentów jurystycznych, które mogłyby wskazywać na zgodność z prawem zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu..., w odpowiedzi na odwołanie organ rentowy powołuje się na wygaśnięcie pełnomocnictw z chwilą śmierci ubezpieczonego. Tym niemniej wskazać należy, iż co..., istota sporu nie dotyczy tego, iż P. S. pobrał sporne świadczenie jako pełnomocnik posiadacza rachunku bankowego, ale jako osoba, o której mowa w artykule 55 ustępie 1 Prawa bankowego, w punkcie 1, czyli jako osoba, która pokryła koszty pogrzebu W. S. i wykazała wydatkowanie środków na koszty pogrzebu właściwym dowodem z dokumentu, stwierdzającym wysokość poniesionych kosztów. Zatem P. S. musi być traktowany jako osoba uprawniona, znana z imienia i nazwiska, o której mowa w us..., punkcie trze..., w ustępie 3 artykułu 55, w ustępie 3 artykułu 55 Prawa bankowego. Przepis ten z kolei stanowi, że bank jest zwolniony od wypłaty pełnej lub częściowej kwoty, o której mowa w ustępie 1, punkcie 2, jeżeli przed otrzymaniem wniosku organu wypłacającego świadczenie lub uposażenie dokonał z tych rachunków wypłat innym uprawnionym osobom, które to wypłaty nie pozwalają zrealizować wniosku w całości lub w części oraz w terminie 30 dni od otrzymania wniosku poinformuje o tym organ wraz ze wskazaniem osób, które pobrały wypłaty. Bank w terminie 30 dni poinformował organ rentowy o osobie, która pobrała świadczenie, wskazując jej imię i nazwisko, a nie ulega wątpliwości, że P. S. musiał być w tym przypadku traktowany jako osoba uprawniona w rozumieniu tego przepisu, także w tezie 10 Komentarza do artykułu 55 autorstwa A. K.

[f 00:37:23.947], Komentarza do artykułu 55 Ustawy prawo bankowe, opublikowanego między innymi w systemie informacji prawniczej LexisNexis z 2013 roku, Legalis, wskazuje się, że jak się wydaje osobą uprawnioną będzie także osoba, która przedstawi rachunki o poniesionych kosztach pogrzebu. Dlatego, w ocenie Sądu Okręgowego, skoro prze..., spełnione zostały wszystkie przesłanki szczególnego przepisu ar..., ustępu 3 ar..., artykułu 55 Prawa bankowego wobec strony powodowej, nie ma ona obowiązku zwrotu świadczenia wskazanego w zaskarżonej decyzji. Z powyższych motywów, na podstawie artykułu 477 ze znacznikiem 14 paragraf 2 Kodeksu postępowania cywilnego, w związku z artykułem 55 ustępem 1, punktem 1 i ustępem 3 Prawa bankowego, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku. W punkcie drugim, na podstawie artykułu 98 paragrafu 1 i 3, w związku z artykułem 99 Kodeksu postępowania cywilnego oraz paragrafem 9, ustępem 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych, Dziennik Ustaw z 2015 roku, pozycja 1804, w brzmieniu nadanym Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku, Dziennik Ustaw z 2016 roku, pozycja 1668, obowiązującym w momencie wniesienia odwołania, Sąd zasądził od strony spór przegrywającej, a więc od organu rentowego na rzecz powodowego banku zwrot kosztów zastępstwa prawnego poniesionego przez stronę wygrywającą spór w niniejszej sprawie. Koszty zasądzone ustalone zostały według stawki minimalnej przewidzianej w powołanym paragrafie 9, ustępie 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości. Na tym wygłoszenie uzasadnienia zakończono. To wszystko. Dziękuję bardzo.